

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä katsoo, että mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluverkon ja asunnottomien palveluiden suunnitelmassa on paljon hyvää, joskin siitä myös puuttuu sellaisia oleellisia asioista, joiden puute vaikeuttaisi minkä tahansa suunnitelman laadun arviointia.

Palveluiden suunnittelussa tärkeintä on tietysti vastata palvelutarpeeseen. Suunnitelmasta ei kuitenkaan valitettavasti käy ilmi lukuja tai arviota siitä, millainen asumispalveluiden tarve on juuri nyt tai lähitulevaisuudessa, kuinka hyvin palvelutarpeeseen vastataan tällä hetkellä, tai kuinka käsillä oleva suunnitelma muuttaa tilannetta. Meillä on lukuja palveluiden käytöstä ja asunnottomuudesta, mutta ei esimerkiksi siitä, paljonko Pirkanmaalla on täyttämätöntä asumispalveluiden tarvetta tai kuinka moni asiakas on tällä hetkellä tilanteeseensa nähden epätarkoituksenmukaisissa palveluissa.

Kun tällaista tietoa ei ole, meiltä puuttuu myös varmuus suunnitelman vaikutuksista asiakaskuntaan. Suunnitelmaa lukemalla ei selviä esimerkiksi se, vastataanko palvelurakennetta keventämällä todella asiakkaiden tarpeisiin vaiko vain Pirhan säästötavoitteisiin. Järkevien muutosesitysten tekeminenkin on tällöin käytännössä mahdotonta. Ryhmämme odottaa siis, että palvelutarve kuvataan selkeästi ja avoimesti niin tässä kuin muissakin suunnitelmissa.

Suunnitelmassa ei myöskään kuvata sen seurannan tai raportoinnin periaatteita. Toivoisimme myös näistä kirjaukset.

Kolmantena kriittisenä huomiona haluamme esittää huolestamme siitä, että suunnitteluryhmän kokoonpanossa ei ilmeisesti ole ollut mukana yhtään miestä. Palveluiden kohderyhmä on varsin miesvaltaista, ja pidämme periaatteessa ongelmallisena, jos ja kun näin iso osa kohderyhmästä ei ole ollut suunnitelmatyössä edustettuna ennen lausuntokierrosta. Sukupuolierityiset kysymykset asumispalveluissa koskevat muitakin kuin vain naisia ja väkivaltariski korostuneesti sukupuolivähemmistöihin kuuluvia, joten toivomme, että työskentelyn edustuksellisuuteen ja osaamiseen vähemmistöyksymyksissä kiinnitetään jatkossa enemmän huomiota.

Edellä esiin tuodusta kritiikistä huolimatta ryhmämme pitää suunnitelman tavoitteita erittäin hyvinä. Erityisiä kiitoksen aiheita meille ovat asunto ensin -malliin panostaminen, nais erityisyyden huomioiminen, neurokirjon osaamisen lisääminen ja vankilasta vapautuvien palvelutarpeen tunnistaminen. Oman tuotannon lisäämistä pidämme niin ikään riskienhallinnan ja kustannusten hallinnan kannalta äärimmäisen tärkeänä toimenpiteenä. Tähän liittyen toivoisimme kuitenkin, että julkisesti tuotettua, yhteisöllistä ja ympärivuorokautista asumista olisi myös muualla kuin Tampereella. Riskienhallinnan näkökulmasta Pirhalla pitää olla omaa kapasiteettia ottaa asiakkaat vastaan silloinkin, jos yksityinen toimija joutuu konkurssiin tai lopettaa toimintansa.

Ryhmämme toivoo lisäksi, että uuden asumispäivystyksikön eli Tastu kakkosen rakentamista kiirehdyttäisiin. Nykytiedoilla sitä aletaan suunnitella vasta 2026 ja valmistuminen on aikataulutettu vuosille 2029-2035. Tastun käyttöaste on jo nyt 140-170 %, seudun väkiluku kasvaa, ja hallituksen asumispolitiikka erittäin todennäköisesti lisää asunnottomuutta. Uusi asumispäivystyksen yksikkö tarvitaan siis nyt eikä vasta 2030-luvulla.

Hyvän integraatiojohtamisen hengessä näkisimme mielellämme myös, että suunnitelman toteutuksessa kiinnitettäisiin erityistä huomiota niihin asiakkaisiin, joilla on sekä mielenterveys- että päihdeongelma. Mikäli asumispäivystyksiköt jaetaan kahtia mielenterveys- ja päihdeyksikköön, pelkäämme kaksoisdiagnoosiasiakkaiden jäävän väliin putoajan asemaan. On lisäksi tärkeää tiedostaa, että asiakkaat ovat monenikäisiä - osa saattaa esimerkiksi olla vanhuspalveluiden tarpeessa.

Lopuksi valtuustoryhmämme haluaa kiinnittää huomiota siihen, että asumispalveluissa onnistuminen riippuu monesta muustakin asiasta kuin vain tarpeenmukaisten asumispalveluiden tarjonnasta. Onnistuminen vaatii, että psykiatrian, päihdehoidon ja aikuissosiaalityön resursseja

vahvistetaan tarpeenmukaisesti, ja että yhteistyö kaupunkien ja kuntien kanssa toimii. Lisäksi on varauduttava kohtuuhintaisen asumisen tilanteen kiristymiseen ja asunnottomuuden kasvuun hallituksen leikkausten ja Kelan kriteerien tiukentumisen seurauksena.

Kiitämme valmistelijoita oikeaan suuntaan tähtäävistä suunnitelmista ja toivomme menestystä jatkotyöskentelyyn.